

	STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPCI INTERVENIRANJA	BR. 1
		STR 1/16 27.04.2009.

**Komisija za izradu
Standardnih operativnih postupaka
interveniranja**

***Smjernice za izradu
"Standardnih operativnih
postupaka interveniranja"
(SOPI)***

Smjernice su odobrene i vatrogasnim postrojbama preporučene na IV. sastanku Komisije SOPI održanoj 27.04.2009. godine u Opatiji.

Korištenje materijala u cijelosti ili djelomično dozvoljeno je samo uz pismeno odobrenje Komisije SOPI. Potrebno je prije pretiska zatražiti dozvolu od Komisije SOPI. Na stranici potrebno je otiskati sljedeći tekst:

Tisak odobren od strane Komisije SOPI.

PREDSJEDNIK KOMISIJE SOPI

**SINIŠA PETKOVIČEK, dipl. ing.
sa suradnicima**

Sadržaj

UVOD.....	3
KVALITETA I PROFESIONALNOST U SLUŽBI SPAŠAVANJA I GAŠENJA POŽARA.....	3
ZAŠTO STANDARDNI OPERATIVNI POSTUPCI INTERVENIRANJA.....	5
GLAVNE KARAKTERISTIKE STANDARDIZIRANIH OPERATIVNIH POSTUPAKA.....	6
PREDNOSTI STANDARDIZIRANIH OPERATIVNIH POSTUPAKA.....	7
SMJERNICE ZA IZRADU SOPI-ja.....	7
1. Minimalni standardi u izradi SOPI-ja.....	8
ORGANIZACIJSKI TIJEK STVARANJA SOPI-ja.....	9
1. Definiranje i izrada standardnog operativnog postupka.....	10
1.1 Definiranje područja primjene SOPI-ja.....	10
1.2 Razvijanje SOPI-ja.....	10
1.2.1 Osnivanje razvojnog tima.....	10
1.2.2 Osiguranje organizacijske podrške.....	10
1.2.3 Formiranje radne skupine za razvijanje SOPI-ja.....	10
1.2.4 Pisanje SOPI-ja.....	10
a) Struktura pisanog oblika SOPI-ja.....	11
b) Opći okvir i pisanje SOPI-ja.....	11
1.2.5 Presentacija SOPI-ja.....	12
1.2.6 Uvođenje SOPI-ja.....	12
2. Obuka.....	12
2.1 Vođenje i planiranje obuke.....	12
2.1.1 Priprema i planiranje obuke.....	13
3. Primjena.....	13
4. Krićka revizija.....	13
5. Korekcija.....	13
ZAKLJUČAK.....	14
KORIŠTENA LITERATURA ZA IZRADU SMJERNICA ZA SOPI.....	15

Uvod

Osobe koje se spašava ili su ugrožene na bilo koji način i potrebna im je pomoć vatrogasaca obično se nalaze u poremećenom emocionalnom stanju, a najviše zbog toga što za izvanrednu situaciju nisu pripremljene. To je ključni faktor za razumijevanje osjetljivosti naše uloge od trenutka kada se pojavljujemo na mjestu intervencije.

Osobe kojima je potrebna naša pomoć očekuju najbolju moguću uslugu, od najbolje interventne ekipe koja je sačinjena od najboljih elemenata vatrogasne službe.

Ekipe koja je na intervenciji pokušati će pružiti svoj maksimum pri rješavanju problema i potruditi se pronaći najprihvatljivija rješenja, s konstantnim balansiranjem između različitih faktora: scenarij događaja, resursi, uvjeti, vrijeme, rizik, rezultat.

Postavlja se pitanje: da li je taj maksimum stvarno dosegnut i da li se može još "bolje" (brže, profesionalnije, učinkovitije, sigurnije i ujednačenije)?

Kvaliteta i profesionalnost u službi spašavanja i gašenja požara

Zamislamo si na trenutak vatrogasnu postrojbu kao ljudski organizam, jedno tijelo.

Vatrogasne intervencije, a posebice akcije spašavanja, u većini slučajeva iziskuju veliki osobni i organizacijski napor svih dijelova "tijela". Ono što je stvarno važno osobama koje trebaju našu pomoć je ono što "ruke" (intervencijske snage) uspiju napraviti za rješavanje njihovog problema. Njima je bitno samo to.

U danom trenutku, onaj koji nas je pozvao može vidjeti samo sučelje (ruke) između organizacije i njegovog problema. Sva je njegova pažnja usmjerena na način na koji se intervenira, na ponašanje pri intervenciji, na rezultate koje postiže ona "ruka" kojom upravlja organizacija vatrogasne službe kako bi obavila hitnu intervenciju spašavanja i/ili gašenja.

Mi znamo što stoji iza te "ruke", poznajemo složenost organizacije i naporan rad interventnih skupina. Mi znamo za sve velike i male probleme s kojima smo suočeni u našem svakodnevnom radu. Ali onaj koji nas treba niti to zna, niti to treba znati.

Trebamo biti sigurni da dajemo maksimum, jer na njega ima pravo onaj tko nas treba, ali postavlja se pitanje, kako postići taj maksimum?

Svoj bismo posao trebali uvijek obavljati s vedrinom, ojačani spoznajom da dajemo sve od sebe i trebali bismo biti obzirni prema osobama kojima je naša pomoć potrebna. Kako je objašnjeno na početku, upravo zato što se osoba koja nas treba nalazi u poremećenom emocionalnom stanju, mi sami bismo trebali u svakom trenutku i u svakoj situaciji predstavljati element sigurnosti i stalno se kvalitativno unaprjeđivati kako stručno, tehnički tako i organizacijski. Jednom riječju biti što bolji.

Tu naša profesionalnost dolazi do izražaja.

Koncepti prikazani u prethodnom poglavlju mogu se sažeti u 8 točaka.

1. Naša je osnovna zadaća (kao glavni prioritet) pružanje najbolje moguće usluge građanima.
2. Budite uvijek pristojni. Iskažite svakome poštovanje i uvažavanje, budite uljudni i strpljivi.
3. Prateći standardni nastup za rješavanje problema pokušajte uvijek postići rezultat koji će biti: brz, efikasan, profesionalan, siguran, odrađen s pažnjom, kvalitetan.
4. Svakome pristupite kao "klijentu".
5. Imajte uvijek na umu sliku o vama koju pokazujete ostalima i o onom što radite.
6. Nemojte omalovažavati građane svojom "kvalificiranošću".
7. Osnovne aktivnosti trebaju biti usmjerene potrebama građana.
8. Kvaliteta naših usluga građanstvu treba se kontinuirano poboljšavati.

Za postizanje prihvatljivog napretka u kvaliteti najbolji su instrument propisani **standardni operativni postupci**.

Oni pomažu intervencijskim ekipama, tj. "rukama" vatrogasnog sustava, u izvršavanju zadaća kao *najboljoj* ekipi u službi, sastavljenoj od *najboljih* elemenata vatrogasne službe koji mogu postići *najbolji* rezultat.

Put prema tako važnom cilju može biti dug i implicirati promjenu samog načina promišljanja o vatrogasnoj službi.

Potencijali, tj. inteligencija i sposobnost elemenata organizacije vatrogasne službe, trebaju naći potreban prostor kroz proces definiranja i strukturiranja standardnih operativnih postupaka otvoreno iznoseći sve resurse, kako osobne, tako i organizacijske i to još prije početka same intervencije na mjestu nesretnog događaja.

Kaže se da u času spašavanja i gašenja požara vatrogasci rijetko rade pogreške **"sve pogreške su bile načinjene prije alarma"**.

Vatrogasna intervencija započinje početkom primanja dojava o nesretnom događaju i sastoji se od više faza od kojih su sve jednako važne za njenu uspješnost.

Faze postupanja vezane uz vatrogasne intervencije koje se mogu propisati?

1. Postupci vezani uz vatrogasno interveniranje.
2. Postupci vezani uz uzbunjivanje i izlaženje operativnih vatrogasnih postrojbi na vatrogasne intervencije.
3. Postupci vezani uz primanje dojava o nesretnom događaju za koji je potrebno vatrogasno interveniranje.

U primjeru vatrogasnih intervencija potrebno je djelovati prema standardnim operativnim postupcima za vatrogasne postrojbe i za sve sudionike intervencije.

Standardni operativni postupci biti će instrument kojim će se u pisanom obliku sačuvati prijašnje iskustvo i nadograđivati ga novim u rješavanju intervencija spašavanja i gašenja požara, što predstavlja nezamjenjivo nasljeđe organizacije vatrogasne službe.

Zašto standardni operativni postupci interveniranja (SOPI)?

Zadaća vatrogasnih postrojbi je brzo, sigurno i učinkovito djelovanje prilikom izvanrednog događaja za što je potrebno poznavati postupke rada, imati osposobljeno osoblje, adekvatnu opremu i dobru organizaciju.

Svi propisi vatrogasne struke ne ispunjavaju sve zahtjeve za učinkovitu pripremu intervencije, organizaciju samog mjesta intervencije i same postupke na intervenciji.

Iz tog je razloga dio vatrogasnih postrojbi zadržao stare ili djelomično propisao nove propise koji su, iako ne nazivani tako, ispunjavali osnovnu zamisao SOPI-ja. Ustrojavanjem se i primjenom SOPI-ja većim dijelom ne predlaže ništa odveć novo, već se promiče jednostavnost sustava.

Postoji više **definicija** standardnih operativnih postupaka, koje ipak u konačnici daju jedinstven smisao.

Standardne operativne postupke interveniranja (SOPI) možemo definirati kao protokol koji opisuje kako izvoditi postupke ili radnje koji nisu dovoljno detaljno opisani u službenim propisima i/ili uputama.

Pod SOPI-jima se ovdje misli na **standarde i to za ona područja i postupke koji nisu jasno obuhvaćena vatrogasnim propisima, ali ne za ona područja koja su određena zakonskim okvirima, propisima i pravilima.**

SOPI-ma se reguliraju situacije koje je moguće riješiti na sličan i prihvatljiv način, a potrebno ih je prilagoditi situaciji na terenu.

SOPI su također i naputci o načinu rada na organizacijskom nivou, oni bi trebali uspostaviti standardizirano postupanje jedinica na intervencijama.

“Intervencije ipak više slične jedne na drugu nego što se razlikuju”

Oni predstavljaju alat za poboljšanje kvalitete razvoja, tijeka i sigurnosti na intervenciji. Pomoću njih se, na približno ujednačen način određuje tijek intervencije uzimajući u obzir specifičnosti mjesta događaja. Služe i u strukturiranju tijeka intervencije bez gubitka na kvaliteti, te u svođenju pogrešaka na najmanju moguću mjeru.

Teško je, a ponekad i nemoguće bez takvih standarda omogućiti kroz cijeli tijek intervencije, dobro i učinkovito djelovanje na intervencijama, posebice kod dužih i složenijih ili neobičnijih intervencija.

SOPI-i omogućuju izradu i provjeru osnovnih postupaka za određene situacije **prije** nego što se dogode.

Naravno, svaka postrojba mora propisati svoje posebne načine djelovanja ili nadopune, uzimajući u obzir specifičnosti područja na kojima djeluju i s obzirom na opremu kojom raspolažu.

Glavna je ideja standardiziranje postupaka, obuhvaćajući sve, i to na isti način za sve, omogućujući svim rukovoditeljima kako iz iste tako i iz drugih postrojbi, korištenje „zajedničkog jezika“ ili barem u što većoj mjeri „sličnog jezika“ (slične zadatke izvršavati na sličan i provjereno kvalitetan način) i zato je:

potrebno koristiti standardizirane načine postupanja. To olakšava suradnju i podiže razinu kvalitete izvođenja vatrogasnih intervencija.

Glavne karakteristike standardiziranih operativnih postupaka

SOPI osiguravaju rukovoditelju intervencije okvir za provođenje radnih zadataka na siguran način, omogućujući im fokusiranje na donošenje važnih odluka umjesto sporednih, što povećava njihovu sposobnost i sigurnost u odlučivanju u kritičnim i stresnim situacijama.

Korištenje SOPI-ja rukovoditeljima intervencija omogućuje nekoliko prednosti.

- Prvo** - njihova zapovijed biti će prosljeđena svim pojedincima u jedinici ili posadi.
- Drugo** - SOPI-i osiguravaju dosljednost u provođenju nadzora od strane rukovoditelja.
- Treće** - SOPI osigurava situaciju u kojoj podređeni djelatnici ako je potrebno donose odluke po vlastitom nahođenju, ali u okviru zadanih smjernica.
- Četvrto** - svaki pojedinac zna što se od njega očekuje i na koji način treba izvršiti određeni zadatak.

I u konačnici SOPI-i osiguravaju mehanizam za: prepoznavanje potrebnih promjena, poboljšanje, treninga (nastave), opisuju željeni radni učinak i procjenjuju operativnu učinkovitost.

Rezultat je povećana radna efikasnost, veća odgovornost i povećana sigurnost.

SOPI-i **ne bi trebali ograničavati slobodu rukovodstvu kod donošenja odluka na intervencijama**. U stvari, ako su SOPI-i dobro zamišljeni i implementirani dozvoljavaju donositelju odluka veliku fleksibilnost u procesu odlučivanja.

SOPI-jem se postavljaju standardi za osnovne operativne postupke. Razni drugi postupci i pravila mogu biti implementirana u SOPI.

Za postizanje široke prihvaćenosti, u izradi i doradi SOPI-ja trebaju sudjelovati i njegovi korisnici. SOPI-i imaju smisla u slučaju opće primjenjivosti i mogućnosti prilagodbe novonastalim situacijama a sve zbog svoje jednostavnosti.

Važno je napomenuti da SOPI nije jednostavno drugi naziv za dosadašnji koncept vatrogasnih pravila službe i ostalih dokumenata, ipak su potrebne promjene u organizacijskom smislu odnosno možda će doći do preraspodjele zadataka na više sudionika na intervenciji nego što je to bio slučaj do sada. Time se radno odterecuje pojedinac, te se obuhvaća šira osnova za stvaranje novih ideja.

Uvođenje SOPI-ja iziskuje jedinstvenu i intenzivnu obuku, neke promjene u načinu razmišljanja kod rukovodstva i posade, te dosta vremena.

Prednosti standardiziranih operativnih postupaka

Primjena sustava standardnih operativnih postupaka pokazuje slijedeće prednosti:

- **Jasne, iscrpne, potvrđene i službene operativne smjernice**

Svaka se intervencija planira u izradbenoj fazi. Za dijelove koji se ne mogu potpuno definirati, postupak će biti sažetak iskustava i radnji koje su imale pozitivan ishod.

- **Jedinstvenost postupanja svih smjena postrojbe na intervencijama**

Svi građani imaju pravo na najvišu razinu kvalitete usluge vatrogasnih postrojbi, neovisno o djelatnicima koje sudjeluju na intervenciji. Standardni operativni postupci to omogućuju.

- **Smanjuje potrebu za usmenim prenošenjem zapovijedi**

Olakšava rukovođenje intervencijom jer su neke radnje već naučene i uvježbane kroz SOPI.

- **Razmjena iskustava i znanja svih sastavnica sustava kroz sudjelovanje u procesu izrade i reviziji nakon primjene na terenu.**

U procesu izrade postupka svaki se prijedlog, sa svake od razina, može integrirati. Sva se pojedina osobna iskustva i saznanja mogu analizirati i objediniti za postizanje boljeg rezultata.

Postojanje evidencija odnosno izvješća o postupanjima na intervencijama omogućava lako ažuriranje pogrešnih ili zastarjelih podataka u odnosu na nova iskustva ili nove smjernice.

Smjernice za izradu SOPI-ja

Pri izradi SOPI-ja moraju se uzeti u obzir slijedeći aspekti:

- Referentni scenarij (tipizacija intervencije)
- Obvezni postupci (pravilnici, zakoni)
- Operativne mogućnosti svake jedinice
- Dostupna vozila i oprema

- Operativni ciljevi
- Pravila struke
- Mogućnosti interveniranja (osnovne i alternativne)
- Minimalni standard sigurnosti i zdravlja za sve sudionike intervencije i ostale prisutne osobe
- Funkcionalnost vozila i opreme nakon intervencije
- Administrativne dužnosti

1 Minimalni standardi u izradi SOPI-ja:

- u pisanom su obliku
- prihvaćeni su od strane ustrojstvenih vatrogasnih jedinica
- na snazi su i aktualni
- uklopljeni su u sustav
- prihvaćeni su od strane neposrednih izvršitelja zadataka na intervenciji
- podložni su izmjenama i dopunama

SOPI-i se izrađuju od strane radne grupe (skupine). Radna grupa ne bi trebala biti prevelika zbog lakše suradnje. Slično je i kod postupka zapovijedanja, poželjna je razmjena povratnih informacija i po potrebi njihova implementacija.

a) Pisani oblik

Nepisane naputke je teško naučiti, zapamtiti i primijeniti, upravo takav način prijenosa informacija oduzima puno vremena i iziskuje puno više ljudskog napora nego što je zapravo za ispunjavanje zadatka potrebno. Može doći do prijenosa krivih informacija što nepotrebno otežava uspješnu suradnju različitih grupa unutar postrojbi ili između postrojbi.

Vatrogasne postrojbe koje sudjeluju na intervencijama trebale bi putem radnih skupina utvrditi način i tijek interveniranja. Rezultat toga su propisana rješenja donesena od autorizirane radne grupe. Sam proces nastajanja, dokumentiranja i odlučivanja omogućuje transparentnost odlučivanja prije intervencije, ali i načine postupanja za vrijeme intervencije. Time se povećava efikasnost i motiviranost, a samim time uspješnost intervencije.

Propisani načini postupanja pomažu u pripremi intervencija i služe na taj način razvoju čitavog plana intervencije. Ti načini postupanja tako dugo ne mogu biti SOPI dokle god se ne nađu u pisanom obliku.

b) Prihvaćenost unutar ustrojstvene vatrogasne jedinice

- O rukovodstvu ovisi uspješnost i primjenjivost sustava tijekom intervencija
- SOPI se uspješno može koristiti u izobrazbi, jer jasno određuje tko, kada, što i zašto radi
 - uvježbavanje dovodi do standardiziranih postupaka i uloga unutar interventnih grupa
 - SOPI je skup vrijednosti i iskustava skupljenih na puno intervencija i vježbi od strane više vatrogasnih postrojbi različite zapovjedne vertikale.

c) Primjenjivost u svim situacijama

SOPI je potrebno uvijek, od svih i svugdje primjenjivati čime se postiže rutina u obavljanju potrebnih radnji.

- kada je u pripremi intervencije sve učinjeno kako treba, rukovoditelj se intervencije može usredotočiti na stvarno važne stvari, a to ne može ako mora odlučivati i u situacijama koje bi zapravo trebale biti propisane SOPI-ima (npr. tko će gdje zaustaviti vozilo, tko na koji način komunicira stanicama i sl).

d) Implementacija

Uvođenje SOPI-ja treba prethoditi detaljno i opsežno upoznavanje, objašnjavanje i prezentiranje:

- pri tome se nova pravila uče, a stara zaboravljaju

- najbolji je način uvođenja pozitivna reakcija kao rezultat dobrih iskustava

- pozitivna iskustva treba prenositi i objavljivati, a negativna koristiti u svrhu preinake postupka

- u svrhu poboljšanja i aktualiziranja SOPI-ja potrebna je iskrenost u analizama intervencija

Priprema za slijedeću intervenciju kroz analizu prethodne.

e) Prihvaćenost od strane neposrednih izvršitelja zadataka na intervenciji

Prihvatiti ga trebaju svi koji se nalaze na mjestu intervencije

- kako nije moguće svim snagama u svako vrijeme sve objasniti, njima je važno znati da rukovoditelj intervencije svoje odluke donosi na osnovi planiranja i promišljenih razmišljanja

- time se postiže prihvaćanje i onih odluka koje nisu odmah svima razumljive.

f) Izmjene

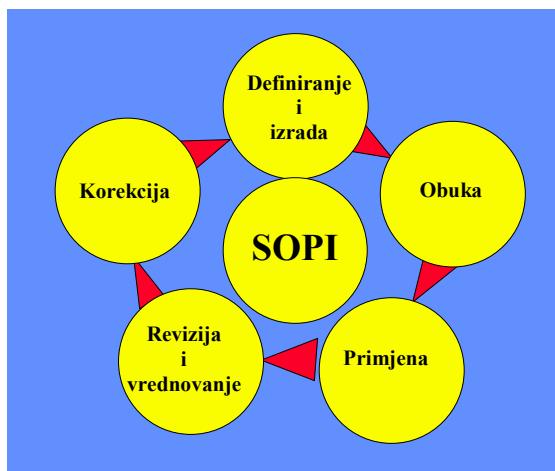
Promjene u okolnostima intervencija ili nove taktičke mogućnosti (nova vozila, promjena veličine snaga i sl.) mogu dovesti do potrebe za izmjenama SOPI-ja

- promjene mogu biti dugotrajan postupak, ali potreban zbog aktualizacije i samim time prihvaćenosti i primjenjivosti

- izmjene moraju biti predviđene u sustavu.

Organizacijski tijek stvaranja SOPI-ja

Slika 1.: Prikaz kružnog sustava izrade SOPI-ja:

Kako je prikazano na shemi – jednom pokrenut postupak izrade SOPI-ja postaje cikličan. To znači da je proces uvijek u stalnoj reviziji. To omogućava trajno poboljšavanje njegovih značajki odnosno kvalitetnije i sigurnije postupanje na intervencijama.

1 Definiranje i izrada standardnog operativnog postupka

1.1 Definiranje područja primjene SOPI-ja

Na početku je potrebno utvrditi zadatke SOPI-a za određeno područje primjene.

Analiza se zadatka može odnositi na osnovna pitanja o jedinici ili grupi i izradi liste faktora koji utječu na SOPI.

- Koje se situacije i postupanja žele propisati ?
- Koji se postupci trebaju primijeniti u pretpostavljenoj situaciji ?

1.2 Razvijanje SOPI-a

1.2.1 Osnivanje razvojnog tima

Vatrogasno rukovodstvo, ostali rukovoditelji ili vatrogasni djelatnici, stručnom tijelu operativne postrojbe predlažu izradu pojedinačnog SOPI-ja.

Vatrogasni zapovjednik zajedno sa stručnim kolegijem vatrogasnih rukovoditelja, definira cilj. Zatim određuje osobu odgovornu za projekt. Također se određuje vremenski rok do kojeg bi se trebali predočiti (privremeni) rezultati.

O početku izrade **obavještava se stručna Komisija SOPI** i službeno se traže pisane Smjernice za izradu Standardnih operativnih postupaka interveniranja u okviru Projekta SOPI.

1.2.2 Osiguranje organizacijske podrške

Vatrogasni zapovjednik voditelju projekta dodjeljuje i određene kompetencije. One mogu sadržavati i npr. mogućnosti za primjenjivanjem novih postupaka, ili kao način prikupljanja informacija, slanje upitnika trećim osobama.

Ključni faktor koji utječe na cjelokupan proces je sudjelovanje svih djelatnika u različitim fazama prilikom strukturiranja SOPI-ja kao garancija maksimalnog uspjeha.

1.2.3 Formiranje radne skupine za razvijanje SOPI-ja

Sljedeća zadaća voditelja projekta je okupljanje odabranih djelatnika u radnu skupinu. Oni prikupljaju informacije na osnovu kojih izrađuju prijedlog. Taj se prijedlog kasnije može predstaviti i dati na razmatranje unutar same vatrogasne organizacije gdje se eventualno mogu ponuditi alternativna rješenja.

Početak projekta objavljuje voditelj projekta koji zatim **uspostavlja kontakte sa ovlaštenim predstavnikom Komisije SOPI** te surađuje s drugim kvalificiranim i zainteresiranim vatrogasnim djelatnicima.

1.2.4 Pisanje SOPI-ja

Pri izradi je projekta potrebno obratiti pozornost na slijedeće:

- Cilj je koncept učiniti što jednostavnijim, radi jednostavnijeg provođenja u djelo: - rješenje koje je presloženo je neprimjenjivo.
- Područja primjene treba proširiti što je moguće više.
- Pribjegavati rješenjima koja pokrivaju ono što je zajedničko za što šira područja

a) Struktura pisanog oblika SOPI-ja:

- Sadržaj/cilj SOPI-ja
- Područje važenja
- Opis pojmova
- Sigurnost i mjere zaštite na intervenciji
- Provedba kroz opis tijeka intervencije
- Dodaci
- Daljnje upute (npr. referiranje na neki drugi SOP, smjernice ili pravila postupanja, materijali vezani uz izobrazbu i obuku, a koji nisu sami sastavnica SOPI-ja)
- Prilozi koji sadrže provedbu kroz opis tijeka intervencije određene postrojbe sa zasebnim dodacima i daljnjim uputama
- Područja nadležnosti
- Nadležnosti za izmjene
- Oznake verzije i datume zadnje izmjene (npr. Verzija 2, 02.05.2008.) – u ovom su slučaju ti podaci navedeni na kraju, budući da nisu relevantni za intervenciju. Mogu se navesti i pod točkom • Područje važenja

Popis primatelja SOPI-ja (npr. vatrogasno zapovjedništvo, vatrogasno glasilo, internetske stranice i dr.) također može biti obuhvaćen SOPI-jem

b) Opći okvir i pisanje SOPI-ja:

Opisno, uzimajući u obzir specifičnost područja SOPI u općem dijelu trebaju obuhvaćati:

- sigurnosne i zaštitne mjere na intervenciji
- standardne postupke opremanja
- standardne postupke pokreta i razmještaja jedinica na mjestu intervencije
- sva područja vezana uz komunikaciju, tehniku i poslove vezane uz dodijeljene zadatke
- jasne zadatke rukovođenja – uključujući standardne postupke pri preuzimanju i provođenju rukovođenja
- načine prijenosa odgovornosti na voditelje sektora i grupa
- standardne postupke u izvršavanju dodijeljenih zadataka
- standardne postupke vezane uz završetak intervencije, dokumentaciju, izvješća i analizu

- priloge u obliku posebnog dijela SOPI-ja s nadopunom općih standardnih postupanja s obzirom na različite specifičnosti svake tipske situacije prema dojavi.

Za početak treba pokušati napisati početnu shemu postupanja gdje se u obzir uzimaju postupci koji su se do tog trena provodili na intervencijama, na primjer; ono što je do sada karakteriziralo jednu intervenciju sve do njenog okončanja.

Skupljaju se i zapisuju ideje uz sudjelovanje i prema savjetima svih korisnika budućeg SOPI-ja.

Prvobitna verzija pisanog SOPI-ja nije konačan proizvod procesa razvoja već temelj za nadograđivanje, izmjenu, dopune i poboljšavanje kroz njegove daljnje faze razvoja.

1.2.5 Prezentacija SOPI-ja

Napisani se prijedlog SOPI-ja daje nadležnom vatrogasnom zapovjedniku na uvid. Potom stručnoj komisiji za tipski SOPI na verifikaciju.

Nakon izvršenih dopuna i izmjena, ukoliko je to bilo potrebno, te usvajanja, prijedlog se službeno provodi u djelo.

SOPI se zatim distribuira u određenom pisanom obliku svima onima na koje se odnosi i koji su SOPI-em obuhvaćeni. Jedan tipski SOPI treba dostaviti vatrogasnim rukovoditeljima, poželjno je objaviti ga u Vatrogasnom glasilu, staviti na vatrogasnu internetsku stranicu i dr.

1.2.6 Uvođenje SOPI-ja

Uvođenje uključuje sve potrebne radnje koje provodi postrojba u predstavljanju SOPI-a korisnicima i uključuje ga u operativno postupanje. Proces uvođenja treba osigurati:

- Upoznavanje svih djelatnika sa SOPI-em, novim ili modificiranim, te razumijevanje važnosti promjene

Kopije SOPI-a se trebaju distribuirati svim potencijalnim korisnicima, na taj način se djelatnici upoznaju sa svojim zaduženjima i razvijaju svoja znanja i vještine koje su potrebne za sigurno i efikasno djelovanje unutar SOPI-ja .

- Već kod samog uvođenja SOPI-ja trebaju se na odgovarajući način uvesti i mehanizmi praćenja njegove primjene koji će osigurati podršku kod uočavanja i ispravljanja potencijalnih problema.

2 Obuka

Kroz obuku se unutar postrojbi osigurava mogućnost provjere i pridržavanja utvrđenih odnosno napisanih postupaka.

Za odluku koji oblik obuke je potreban za novi SOPI treba postaviti slijedeća pitanja?

1. Tko treba biti obučan za novi ili revidirani SOPI?
2. Koji oblik obuke upotrijebiti? Koje će metode obuke biti najučinkovitije? Hoće li jedan sastanak na kojem će SOPI biti predstavljen biti dovoljan?
3. Koliko će trajati obuka?
4. Kako će obuka biti planirana (vremenski) i vođena?

2.1 Vođenje i planiranje obuke

Treba imati na umu da je obuka najkritičnija komponenta procesa uvođenja SOPI-ja.

Obukom se može postići intuitivno izvršavanje zadataka, a SOPI je sredstvo za postizanje cilja. I najbolji SOPI će biti neučinkovit ili čak opasan ako ga djelatnici nisu u mogućnosti provesti.

Potrebno je osigurati razumijevanje SOPI-ja od strane sviju djelatnika i njegovo provođenje.

2.1.1 Priprema i planiranje obuke:

Za pripremu i planiranje obuke potrebno je definirati i osigurati opremu, odrediti kompetencije nastavnog kadra, osigurati dodatnu specijalnu opremu i sredstva. Zatim je potrebno odrediti vremenske okvire u kojima se obuka provodi, te mogućnosti njene integracije putem provjera naučenog odnosno kroz aktivnosti postrojbe. Za evidentiranje plana obuke potrebno je odrediti vrstu dokumenata i način izvještavanja.

Moguće je izraditi i dodatne materijale za obuku, ali oni onda nisu sastavnice SOPI-ja.

Čak i uvježbavanje i obučavanje prema prvobitnim verzijama SOPI-ja ima svoju svrhu jer omogućuje provjeru postupaka i eksperimentiranje, te njihovu nadogradnju i samim time i poboljšanje.

3 Primjena

SOPI kroz primjenu na vježbama i na intervencijama dokazuje svoju opravdanost.

Zbog različitosti mogućih potrebnih postupanja na intervencijama nije moguće definiranje baš svih scenarija, Primjenjivost i efikasnost SOPI-ja se iz tog razloga može kvalitativno vrednovati samo kroz intervencije.

4 Kritička revizija

Zadatak je voditelja projekta prikupiti spoznaje i kritike za svaki SOPI posebno. Na početku primjene SOPI-ja utvrđuje se rok za prezentaciju rezultata. Voditelj je projekta odgovoran i za izmjene i dopune prema gore navedenom modelu, uključujući i kontrolu distribucije dopunjene verzije. Za svaki je SOPI potrebno odrediti odgovornu osobu koja će se brinuti o daljnjem razvoju.

Evaluacija (vrednovanje) SOPI-a

Svaki SOPI treba podvrgnuti periodičkoj reviziji. Na početku primjene vrednovanje mora biti češće.

Cilj evaluacije SOPI-ja je ocijeniti njegovu uspješnost. Pri tome treba obratiti pažnju na slijedeće:

- Ponašanje djelatnika i na uspješnost izvršavanja zadataka prije i nakon uvođenja SOPI-ja?
- Jesu li uvođenjem SOPI-a zabilježena poboljšanja u određenom segmentu izvođenja operativnih postupaka tijekom intervencije?
- Postoje li operativne ili administrativne zapreke za potpunu primjenu SOPI-ja?
- Jeli postignuta svrha SOPI-ja?
- Je li postojeći SOPI najbolje rješenje?

5 Korekcija

Nakon procesa kritičke revizije, SOPI se ispravlja i opet službeno potvrđuje. Tada se krug zatvara i on postaje cikličan.

Zaključak

Ciljevi koji se korištenjem SOPI-ja ostvaruju:

- omogućavanje rješavanja intervencije u što je moguće kraćem roku
- maksimalna optimalizacija i sinergija dostupnih resursa
- viši stupanj efikasnosti, točnosti i profesionalnosti
- visok stupanj sigurnosti za sve prisutne na mjestu intervencije

Uvođenjem SOPI-ja u praksu operativnih vatrogasnih postrojbi objedinjuju se njihova najbolja iskustva koja postaju standardi za izvršavanje zadataka na intervencijama na najbolji mogući način.

Ujednačuje se kvaliteta pružanja usluga na čitavom području na kojem su SOPI-ji u primjeni uz istovremeno omogućavanje prilagodbe postupaka posebnim lokalnim potrebama.

Ujednačuju se standardi sigurnosti i zdravlja za vatrogasce, građane i ostale službe koje sudjeluju na intervencijama.

Prikupljanje i pohrana informacija u referentnom sustavu koji može poslužiti u informativne, školske i vježbovne svrhe.

Dodatni ciljevi koji se postižu:

- Uspostava sustava koji omogućuje jednostavnu, brzu i efikasnu razmjenu iskustava i informacija između vatrogasnih postrojbi.

Korištena literatura za izradu Smjernica za SOPI

Almassi M.: Smjernice za izradu standardnih operativnih procedura – Pula: Javna vatrogasna postrojba Pula, 2005.

INTERNET STRANICE:

<http://www.zdruzenje-zspg.si/zspg/content.php?article.cat.15> 12.04.2008

http://www.fireleadership.gov/toolbox/documents/SOP_Workbook.pdf 20.04.2008

<http://www.feuerwehr->

[marburg.de/download/con%20Workshop/ENTWURF%20Erstellung%20von%20SER.pdf](http://www.marburg.de/download/con%20Workshop/ENTWURF%20Erstellung%20von%20SER.pdf)
f 25.04.2008.

http://dl.standardeinsatzregel.org/pdf/SER_Brand.pdf 25.05.2008

http://www.standardeinsatzregel.org/de/home/was_sind_ser_/index.html 27.05.2008.

<http://www.feuerwehr->

[dagersheim.de/fileadmin/downloads/public/Brandbekaempfungsseminar_2006/Cimolino_EFS.pdf](http://www.dagersheim.de/fileadmin/downloads/public/Brandbekaempfungsseminar_2006/Cimolino_EFS.pdf) 13.06.2008.

Prilozi:

PRILOG 1: Oblik i sadržaj općeg dijela SOPI-ja

PRILOG 2: Oblik i sadržaj posebnog dijela SOPI-ja